

[Socialministeren.]

Med disse ord vil jeg gerne anbefale det foreliggende lovforslag til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge personers hospitalsophold.

Ved grundlovens § 71, stk. 6, er det bestemt, at der skal tilvejebringes lovregler om adgang til domstolsprøvelse af lovligheden af frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge. Det foreliggende lovforslag har til formål at opfylde denne forskrift, forsåvidt angår frihedsberøvelse i henhold til loven om sindssyge personers hospitalsophold. Efter de gældende regler træffes den endelige afgørelse af spørgsmålet om sindssyge personers tilbageholdelse af justitsministeren eller — forsåvidt der er tale om et såkaldt farlighedsdekret — af vedkommende overøvrighed. Efter det foreliggende forslag kan justitsministerens og overøvrighedens afgørelser om nægtelse af udskrivning begæres indbragt for domstolene. Det er således ikke den behandlende læges, men justitsministeriets afgørelse om nægtelse af udskrivning, der indbringes for retten. Denne ordning må anses for hensigtsmæssig, fordi man kan påregne, at mange patienter vil af finde sig med justitsministerens afgørelse uden at begære spørgsmålet indbragt for retten, hvilket anses for ønskeligt af hensyn til de sindssyges behandling og sindssygeværnsarbejdsforhold.

Om de nærmere regler vedrørende sagerne indbringelse for retten kan jeg iøvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, samt til forslaget om ændringer i retsplejeloven. Jeg anbefaler forslaget til en velvillig behandling i det høje ting.

Jeg har dernæst den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje m. v. (I anledning af grundloven af 5. juni 1953).

Som følge af reglen i den nye grundlovs § 71, stk. 6, om domstolsprøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse er det nødvendigt i retsplejeloven at optage regler om behandling af disse sager ved domstolene.

De foreslåede regler, der er udarbejdet efter forhandling med indenrigsministeriet og socialministeriet, omfatter prøvelse af enhver administrativt bestemt frihedsberøvelse, hvis lovlighed efter grundloven skal kunne prøves af en dømmende myndighed. Ifølge forslaget skal sagerne behandles efter den borgerlige retsplejes regler, dog at der foreslås nogle særlige bestemmelser, navnlig for at gøre domstolsprøvelsen hurtig og let, og for at den skal kunne påkaldes af den frihedsberøvede, uden at hans økonomiske forhold skal kunne være til hinder herfor. Forslaget går derfor blandt andet ud på, at sagerne på den frihedsberøvedes begæring skal indbringes for retten ved myndighedernes foranstaltning, og at der af retten normalt skal beskikkes den frihedsberøvede en sagfører, samt at sagens omkostninger kan afholdes efter reglerne om fri proces.

Under hensyn til det offentlige interesse i, at sagerne oplyses fuldt ud, foreslås det, at retten skal drage omsorg for sagerne oplysning, herunder kunne indhente udtalelser fra sagkyndige.

Endvidere foreslås som følge af reglen i grundlovens § 61, sidste punktum, hvorefter særdomstole med dømmende myndighed ikke kan nedsættes, bestemmelsen i retsplejelovens § 21 om ekstraordinære retter ændret, således at den kommer i overensstemmelse med den nævnte grundlovsbestemmelse. Af samme grund foreslås bestemmelserne i retsplejelovens § 667, stk. 2, om beskikkelse af ekstraordinære skiftekommissarier samt — efter aftale med ministeriet for handel, industri og søfart — skadesforsikringslovens § 55 om nedsættelse af kommissarier til behandling af forsikringsselskabers konkursboer ophævet.

Endelig foreslås bestemmelsen i retsplejelovens § 966 ændret således, at sager om opløsning af politiske foreninger i overensstemmelse med den nye grundlovs § 78, stk. 4, uden særlig tilladelse kan indbringes for Højesteret.

I forbindelse med det nævnte lovforslag tillader jeg mig endvidere for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om retsafgifter i domssager m. m., hvorefter sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse skal være afgiftsfrie.